

*Будякова Олена Юріївна,
к.е.н., доцент, доцент кафедри смарт-економіки
Київський національний університет технологій та дизайну*

СТРАТЕГІЇ БІОЕКОНОМІКИ ДЛЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Згідно з новими даними, оприлюдненими ООН, кількість людей, які відчують катастрофічний голод, у 2024 році зросла більш ніж удвічі. Оновлений Глобальний звіт про продовольчу кризу [1]. показує, що майже 2 мільйони людей зараз борються з найкритичнішим рівнем відсутності продовольчої безпеки, який класифікується як Фаза 5 за глобальною шкалою, яка відстежує гострий голод [2].

Біоекономіка готова відігравати центральну роль у вирішенні проблеми продовольчої та економічної безпеки держав.

Стратегії біоекономіки можуть сприяти продовольчій та економічній безпеці держави за умови, що вони будуть виважено розроблені. Необхідні обов'язкові правила, які гарантують, що право людини на достатнє харчування не буде під загрозою. Стандарти сталого розвитку мають сенс лише тоді, коли пріоритет продовольчої та економічної безпеки не лише формально інтегрований в них, але й закріплений критеріями, які піддаються перевірці та оцінюванню.

Використання біомаси є важливим елементом екологічно сталого способу господарювання. Але для будь-якого використання біомаси в нехарчових цілях необхідно зробити оптимально точну оцінку глобальних наслідків й гарантувати пріоритетність продовольчої та економічної безпеки.

Сьогодні кожна третя людина у світі все ще страждає від голоду. Щонайменше 70% з них живуть за рахунок сільського господарства в сільських регіонах країн, що розвиваються. Завдяки переходу від нересурсощадної економіки до біоекономіки ці регіони, які особливо сильно страждають від бідності та голоду, набудуть величезного значення. Разом з водними ресурсами, сонячним теплом і дешевою робочою силою їхні родючі ґрунти пропонують ідеальні умови для вирощування біомаси. Перехід до біоекономіки ще більше підвищить попит на сільськогосподарську продукцію, а в країнах, що розвиваються, зокрема, матиме значний вплив на сільськогосподарське виробництво. Наразі важливо спроектувати виробництво біомаси таким чином, щоб забезпечити внесок у продовольчу та економічну безпеку та зниження рівня бідності [3].

Розробка та впровадження стратегій біоекономіки можуть сприяти зменшенню бідності як на глобальному, так і на регіональному рівнях. Також біоекономіка може сприяти боротьбі з глобальним потеплінням, що особливо важливо для сільського господарства. Отже, необхідна біоекономічна політика, яка б сприяла виваженому зростанню попиту на біомасу. Методи вирощування та рекуперації біомаси, а також доступ до центрів переробки біомаси та ринку збуту потребують вдосконалення. Ці процеси потребують перетворення моделі

виробництва біомаси на стале, яке є економічно життєздатним, соціально та екологічно стійким.

Перехід до біоекономіки сприяє тому, що чіткий розподіл між біомасою, яка використовується для виробництва продуктів харчування, кормів, енергії або промисловості, нівелюється, оскільки попит на біомасу збільшується, а ринки збуту все більше перетинаються. Тому необхідний стандарт біомаси, який врегулює виробництво всіх видів біомаси для різних сфер її використання (харчової та кормової, енергетичної та матеріальної) на державному та регіональному рівнях. Тут мають бути інтегровані як екологічні, так і економічні та, перш за все, соціальні критерії сталості. Таким чином, можна отримати гарантії, що нехарчове використання біомаси не поставить під загрозу право людини на достатнє харчування.

Впроваджуючи стандарти, необхідно одночасно гарантувати, що вони не перетворюються на перешкоду для розвитку. Слід враховувати, зокрема, два ризики:

1. Якщо вирощування біомаси відповідає критеріям сталості, але не робить внеску в регіональний розвиток в контексті виробничого ланцюга в цілому, то фактичний стан рівня добробуту в регіоні буде низьким.

2. Якщо вимоги до виробництва біомаси з точки зору екологічних та соціальних стандартів є занадто високими, виробники будуть систематично ігнорувати ці стандарти, отже не зможуть скористатися перевагами біоекономіки.

У міждисциплінарному контексті мають бути розроблені критерії розвитку, які враховують стандарти громадянського суспільства, політики, розвитку науки, а також бізнесу. Мета полягає не в одномоментному запровадженні найвимогливіших критеріїв, а в тому, щоб мати можливість послідовно впроваджувати вищі соціальні стандарти.

Виробництво біомаси має відповідати пріоритетам людей на регіональному рівні та сприяти забезпеченню належного рівня життя в довгостроковій перспективі.

Таким чином, стратегії біоекономіки, заснованої на використанні біомаси, повинні відігравати центральну роль у вирішенні проблеми продовольчої та економічної безпеки держав.

Список використаних джерел:

1. Catastrophic hunger doubles in 2024. URL: <https://news.un.org/en/story/2024/09/1154001> (дата звернення: 05.10.2024).

2. Global Report on Food Crises 2024 Mid-Year Update. URL: <https://reliefweb.int/report/world/global-report-food-crises-2024-mid-year-update> (дата звернення: 15.11.2024).

3. Tailoring the bioeconomy to food security. https://www.rural21.com/fileadmin/downloads/2014/en-03/rural2014_03-S19-21.pdf (дата звернення: 05.10.2024).